

inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste tien kandidaten per school in het programma Wolf of vul de scores in op de optisch leesbare formulieren.

Zend de gegevens uiterlijk op 7 april naar de Citogroep.

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Een beoordelingsmodel

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met zoveel mogelijk overeenkomstige toepassing van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. Van overeenkomstige toepassing is ook de Regeling beoordeling centraal examen CEVO-02-806, Uitleg Gele katern nr. 18 van 31 juli 2002.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven en het proces verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.

1a De directeur kan een tweede corrector aanwijzen. In dat geval dient in dit correctievoorschrift voor “gecommitteerde” telkens te worden gelezen “tweede corrector”. Indien de directeur geen tweede corrector aanwijst zijn de betreffende bepalingen niet van toepassing.

2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces verbaal en de regels voor het bepalen van de cijfers onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.

3 De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door de CEVO.

4 De examinerator en de gecommitteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.

5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.

2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommitteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, zijn niet geoorloofd.

3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:

3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;

3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;

3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;

- 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
- 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
- 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.

4 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

5 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

6 Indien de examinator of de gecommitteerde meent dat in een toets of in het beoordelingsmodel bij die toets een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof toets en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.

7 Voor deze toets kunnen maximaal 67 scorepunten worden behaald. Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.

8 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen. Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Indien geen tweede corrector is aangewezen stelt de examinator de score vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur. De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer die de school heeft vastgesteld. De CEVO zal een waarde voor de normeringsterm N bekend maken, die zou hebben gegolden, als deze toets als centraal examen was afgenomen.

3 Vakspecifieke regel

Voor het vak culturele en kunstzinnige vorming 2 (nieuwe stijl) VWO zijn geen vakspecifieke regels vastgesteld.

Blok 1

Maximumscore 1

- 1 twee van de volgende:
- Kloosters waren de plaatsen waar kennis werd bewaard en vergaard. Het waren de intellectuele centra van de Middeleeuwen; in de kloosters werd gelezen, geschreven en gestudeerd, kortom wetenschap beoefend.
  - Binnen de kloosters namen de kunsten een belangrijke plaats in: muziek en beeldende kunst kregen sterke impulsen door de artistieke bijdrage van monniken.
  - Kloosters waren belangrijke opleidingscentra voor allerlei functies binnen de Kerk.
  - Kloosters droegen in hoge mate bij aan het ontwikkelen en in cultuur brengen van landbouwgronden. (Ook vernieuwingen op landbouwtechnisch gebied waren vaak afkomstig uit de kloosters.)

Indien twee antwoorden juist

1

Indien minder dan twee antwoorden juist

0

Maximumscore 2

- 2 Antwoorden moeten de volgende strekking hebben (drie van de volgende):
- Sommige kloosters waren zogenaamde hoofdkloosters van een bepaalde orde (bijvoorbeeld Cluny). Deze waren veel groter en machtiger dan andere kloosters.
  - Sommige kloosters kregen royale schenkingen van vorsten en adel (bijvoorbeeld door intredende novicen, die de gelofte van armoede aflegden); dit kwam dan tot uitdrukking in de grootte en rijkdom van het klooster.
  - Sommige kloosters lagen op belangrijke pelgrimsroutes. Deze kloosters konden uitgroeien tot machtige en belangrijke halteplaatsen voor de pelgrims.
  - Sommige kloosterordes streefden naar soberheid (bijvoorbeeld de Cisterciënzers), waardoor hun kloosters eenvoudig bleven in vergelijking met andere, rijkere kloosters.
  - Kloosters konden zeer succesvol zijn in het ontwikkelen en in cultuur brengen van landbouwgronden. Dit bracht deze kloosters veel welvaart.

Indien drie antwoorden juist

2

Indien twee antwoorden juist

1

Indien minder dan twee antwoorden juist

0

Maximumscore 2

- 3 De antwoorden moeten de volgende strekking hebben:
- Symbolisch (één van de volgende):
  - De kerk is het huis van God. Hier manifesteert het goddelijke zich op aarde, of: hier is God aanwezig.
  - Het kerkgebouw was vol van symboliek; aspecten als constructie, plattegrond, beeldhouwwerk en glas-in-lood ramen geven uitdrukking aan de hemelse heerlijkheid van het kerkgebouw.
  - Praktische betekenis (één van de volgende):
  - De kerk is voor de gelovigen het middelpunt van de gemeenschap; hier verzamelen zij zich voor het houden van hun erediensten, kerkelijke feesten, begrafenissen en andere religieuze plechtigheden.
  - De kerk is een schuilplaats bij bedreigingen van buitenaf; bij natuurrampen, oorlog, epidemieën en andere gevaren zoeken de gelovigen heil en bescherming in het kerkgebouw.

1

1

Maximumscore 3

- 4 drie van de volgende:
- functie van bisschopskerk: in sommige steden stond een kathedraal, een bisschopskerk van waaruit de Kerk haar gezag uitoefende.
  - kerk voor het vorstenhuis: een kerk in de stad kon verbonden zijn met een vorstenhuis; als zodanig fungeerde de kerk dan als plaats van samenkomst bij vorstelijke plechtigheden. Zo'n kerk vertegenwoordigde dan ook de macht en status van een vorstenhuis.
  - symbool voor rijkdom: een specifieke kerk in de stad kon de rijkdom van de kerkgemeenschap symboliseren; vooral gilden spendeerden vaak veel geld aan de verfraaiing van een kerkgebouw.
  - functie als pelgrimskerk: een kerk in de stad kon als pelgrimskerk soms meer dan alleen een lokaal belang vertegenwoordigen. Vaak was zo'n kerk ook van economisch belang voor de kerkgemeenschap of gaf de kerk een economische impuls aan de stad en/of het gebied.

per juist antwoord

1

Maximumscore 1

- 5 Het antwoord moet de volgende strekking hebben:
Om van het kerkgebouw een heiligdom te maken moest contact met het hogere tot stand worden gebracht. Een relikw was rechtstreeks verbonden aan een heilige of het heilige en kon dit contact tot stand brengen.

Maximumscore 2

- 6 De antwoorden moeten de volgende strekking hebben:
- Primaire relieken zijn lichaamsdelen (of botten) van de heiligen. Secundaire relieken zijn voorwerpen die de heiligen tijdens hun leven hebben toebehoord of die met deze heiligen in aanraking zijn geweest
  - Een relikw was belangrijker naarmate de betreffende heilige bekender was. Een relikw van een buitengewone heilige was zeer waardevol en vaak erg kostbaar (zo'n relikw trok veel gelovigen; de status van de kerk steeg hierdoor aanzienlijk en de plaats kon zelfs uitgroeien tot een pelgrimsoord)

1

1

Maximumscore 1

- 7 Het antwoord moet de volgende strekking hebben:
Vanaf de elfde eeuw nam het aantal kerkgebouwen en kloosters sterk toe. Al deze gebouwen moesten worden gewijd. Dit vroeg om grote hoeveelheden relieken.

Maximumscore 1

- 8 Het antwoord moet de volgende strekking hebben:
De middeleeuwse mens geloofde oprecht in wonderen. Door te bidden bij een relikw kwam via dit voorwerp de bemiddeling tussen het aardse en het hemelse tot stand. Deze zieken verwachtten door hun smeekbede het wonder van een genezing.

Maximumscore 2

- 9 Antwoorden moeten de volgende strekking hebben:
- Het relikw was gezien zijn betekenis per definitie iets kostbaars. Dit werd benadrukt door de relikw te verpakken in een houder of schrijn van eveneens zeer kostbare materialen
  - Relieken waren heilige voorwerpen die niet alleen werden vereerd (in de kerk), maar die op belangrijke momenten ook aan het volk werden getoond of in processies meegedragen. De kostbaarheid van de relikwouders en schrijnen maakte zo onderdeel uit van de pracht en praal waarmee de Kerk zich presenteerde

1

1

Maximumscore 2

- 10 De antwoorden moeten de volgende strekking hebben:
- In de Middeleeuwen hadden de relieken veel meer dan de schilderijen en de beelden een sacrale betekenis. Omdat de edelsmeden bovendien zeer kostbare materialen gebruikten (en omdat hun werk moeilijk was en een lange opleiding behoefde), werden zij daarom gezien als personen van een grotere importantie dan andere kunstenaars 1
  - Tegenwoordig heeft (autonome) beeldende kunst in het algemeen een hoger aanzien dan het ambachtelijke werk van edelsmeden. Inhoudelijke, conceptuele en esthetische kwaliteiten van schilderijen en beeldhouwwerken geven de beeldende kunst meer aanzien dan de (traditionele) edelsmeedkunst 1

Maximumscore 2

- 11 De antwoorden moeten de volgende strekking hebben:
- Binnen de middeleeuwse cultuur hadden relieken een religieuze betekenis. Ze dienden een doel: ze fungeerden als intermediair tussen het aardse en het hogere en de gelovigen hadden een diep ontzag voor de betekenis van relieken en de heiligen waaraan ze gerelateerd konden worden. Eerbiedige verering bepaalde dan ook de relatie tussen de middeleeuwse gelovigen en hun relieken 1
  - Binnen de huidige cultuur hebben de moderne relieken geen religieuze betekenis meer. Hun betekenis wordt ontleend aan het feit dat ze hebben toebehoord aan wereldse sterren of publieke helden. De moderne relieken maken identificatie met die personen mogelijk 1

Maximumscore 1

- 12 Het antwoord moet de volgende strekking hebben:
Typerend voor de massacultuur is het gegeven dat op grote schaal commerciële producten worden gelanceerd, die als vervanging voor ‘moderne relieken’ kunnen fungeren. Dit fenomeen doet zich voor in de vorm van posters, poppetjes, vlaggen, T-shirts enzovoort met betrekking tot filmsterren, popsterren, voetbalhelden en vergelijkbare sterren. Aan de pseudoreliek wordt door fans een vergelijkbare gevoelswaarde toegekend.

Blok 2**Maximumscore 1**

- 13 Het antwoord moet de volgende strekking hebben:
De middeleeuwse onveranderlijke, door God bepaalde ordening van de wereld, waarbinnen de mens gelaten zijn lot ondergaat, maakt plaats voor een visie waarin de mens meer centraal komt te staan. In zijn relatie tot God toont hij zich onafhankelijker en vraagt hij zich af wat zijn plaats in de wereld inhoudt.

Maximumscore 3

- 14 • Volgens de klassieke opvatting wordt schoonheid bepaald door perfecte verhoudingen, orde en harmonie 1
- Beeld: Michelangelo schiep een geïdealiseerde schoonheid met de best denkbare proporties en anatomie, zonder persoonsgebonden kenmerken of afwijkingen of tekenen van verval 1
  - Gebouw: Bramante is uitgegaan van geometrische bouwvolumes als cilinder en bol, met een breedte en hoogte die zorgvuldig en evenwichtig op elkaar zijn afgestemd (en het gebouw heeft bovendien een puntsymmetrische plattegrond) 1

Maximumscore 2

- 15 Het antwoord moet de volgende strekking hebben:
Aan de hoven speelden de kunsten een belangrijke rol, niet alleen om de hovelingen te vermaken, maar ook om het hof te representeren en te onderscheiden van andere hoven. Elk hof probeerde de beste kunstenaars aan zich te binden. Dit gebeurde door hofkunstenaars een betere positie te bieden binnen de hiërarchie van functies. De status van deze kunstenaars nam ten gevolge hiervan toe.

Indien een relevant deel van het antwoord juist

1

Maximumscore 2

- 16 • voorkeur voor één zangstem en voor de instrumentale uitvoering van de andere stemmen, in plaats van alle partijen vocaal uit te laten voeren (a capella zang)
• waardering voor zuiver instrumentale muziek (toetsinstrumenten en/of ensemble van vier strijkinstrumenten)

1

1

Maximumscore 2

- 17 twee van de volgende kenmerken:
• Er wordt overwegend door elkaar gezongen (polyfoon).
• a capella uitgevoerde meerstemmigheid: zonder instrumentale partijen of begeleiding
• De tekst is door de meerstemmigheid moeilijk te verstaan.
• De harmonie van de verschillende onafhankelijke stemmen is belangrijker dan het muzikaal uitdrukking geven aan de betekenis van de tekst.

per juist kenmerk

1

Maximumscore 2

- 18 twee van de volgende kenmerken:
• monodie of eenstemmige zang (met instrumentale begeleiding)
• verstaanbaarheid en/of aandacht voor de inhoud van de tekst
• basso continuo begeleiding (van klavecimbel, luit en gamba/cello)
• De instrumentale begeleiding gebeurt in akkoorden of door een akkoordinstrument (tokkelinstrument); er zijn geen melodische tegenstemmen.
• instrumentale inleiding door (vier) strijkers
• afwisseling van solozang en meerstemmig koor

per juist kenmerk

1

Maximumscore 1

- 19 het tekstgedeelte 'crudelissima Amarilli': op dat moment begint een keten van dissonanten

Maximumscore 2

- 20 twee van de volgende:
• Tegenover de formele gehoorzaamheid aan zijn heren kon hij nu ook financiële eisen stellen.
• Hij werd minder afhankelijk van zijn broodheer en kon zelfstandiger opereren; doordat hij bekend was werd hij door andere hoven (en steden en kerken) om composities gevraagd (en om op te treden als kapelmeester bij het uitvoeren van eigen werk).
• Hij kon (openlijk) opdrachten weigeren.

per juist antwoord

1

Antwoorden	Deel- scores

Maximumscore 2

- 21 • Huygens had een zeer goede opleiding genoten, waarin de kunsten een belangrijk aandeel hadden. Hij had dus de kennis en het inzicht om muziek op waarde te schatten 1
- Als hoge ambtenaar (secretaris van diverse gezantschappen) kwam hij veel in contact met buitenlandse hoven, waar aandacht was voor (laat-Renaissance) beeldende kunst en waar muziek iets vanzelfsprekends was 1

Maximumscore 3

- 22 drie van de volgende:
- De calvinisten vonden dat erediensten in de eigen taal gehouden moesten worden (Gods Woord zou in het Latijn voor de gelovigen onverstaaanbaar zijn).
  - Deze muziek zou uitgevoerd moeten worden door geschoolde musici; het zingen van psalmen en gezangen door anderen dan de calvinistische kerkgangers zelf, was niet toegestaan.
  - In de calvinistische kerk zijn instrumenten verboden, zelfs het orgel was lange tijd taboe.
  - De uitbundige concerterende stijl werd ongepast gevonden voor de sobere calvinistische eredienst.
- per juist antwoord 1

Maximumscore 2

- 23 twee van de volgende:
- Memor fui: de herhaalde tonen drukken het peinzende van de zanger uit
  - meditabar: wordt drie keer herhaald gespeeld: een dalende melodielijn (ook in de begeleiding) verbeeldt droefenis
  - Expandi manus: het omhoogstrekken van de handen wordt uitgedrukt in stijgende intervalsprongen.
  - velociter: de snelheid waarmee de Heer moet antwoorden wordt uitgedrukt door een snel ritme (met gepuncteerde noten)
  - Het sterven van de ziel wordt gesymboliseerd door de rust na ‘meus’: de zanger zingt de eigenlijke slotnoot niet. Deze wordt alleen gespeeld door de instrumenten (orgel en theorbe).
- per juist antwoord 1

Maximumscore 1

- 24 één van de volgende:
- De zangpartij is niet al te moeilijk en is geschikt voor een goed geschoolde amateur.
  - De begeleiding door een basso continuo van (huis)orgel en luit (theorbe, gitaar): dit zijn instrumenten voor de ‘huiskamer’ van de gegoede burgerij (en het leven van de Haagse aristocratie zal daarvan niet veel verschild hebben).

Blok 3

Maximumscore 2

- 25 • sprookje: de elfenfiguren en/of liefdessappen en/of betoveringen behoren tot het rijk der verbeelding.
- mythe: Theseus is een held uit de Griekse mythologie, of: de namen van de figuren aan het hof zijn ontleend aan Griekse mythen (Helena) en sagen of aan de Griekse geschiedenis (Lysander), of: het verhaal van Pyramus en Thisbe komt uit de Griekse Oudheid (uit Ovidius' *Metamorfosen*) en/of de Amazonen zijn een volk uit de Griekse mythologie.
- realiteit: het toneeloptreden van de werklieden is een reële situatie die in de werkelijkheid kan plaatsvinden, of: de wet die Hermia dwingt om te trouwen met Demetrius is een reële wet, door mensen gemaakt en uitgevoerd, of: de liefdesproblemen in het stuk zijn typisch menselijk en van alle tijden.

Indien drie antwoorden juist

2

Indien twee antwoorden juist

1

Indien minder dan twee antwoorden juist

0

Maximumscore 2

- 26 drie van de volgende:
- Het hele podium is vol dansers, of: veel dansers vullen de hele ruimte.
- De bewegingen zijn ongeremd, vrij en uitgelaten (z wierende armen, veel draaien, uitgelaten kreten).
- Ze dansen in vrije bewegingen op opzweepende walsmuziek, waarbij de armen op (de accenten van) de muziek mee omhooggaan.
- Ze dansen in feest- of danskleding (rokkostuum, baljurk).

Indien drie antwoorden juist

2

Indien twee antwoorden juist

1

Indien minder dan twee antwoorden juist

0

Maximumscore 2

- 27 drie van de volgende:
- De dansers dansen los van elkaar (en begroeten elkaar vluchtig), maar er is één paar dat als paar danst.
- In de choreografie vormen de overige dansers op een gegeven moment een halve cirkel om het exemplarische paar (alle ogen zijn op het paar gericht, ze worden toegejuicht, er wordt geapplaudisseerd), dat een virtuoze dans laat zien.
- De hoofdfiguren gaan als een paar rond en iedereen knielt en applaudisseert.
- Er wordt gerefereerd aan de ballroomtraditie, die van oudsher een gereguleerde paardans is (die verwijst naar de ontmoeting tussen de seksen en naar paarvorming), of: het centrale paar past enkele technieken uit de ballroomtraditie toe, bijvoorbeeld de 'neigpose' of het ronddraaien van de dame met haar benen om het middel van de man (terwijl de rest van de groep vrij beweegt).

Indien drie antwoorden juist

2

Indien twee antwoorden juist

1

Indien minder dan twee antwoorden juist

0

Maximumscore 2

- 28 • de personages: hertog Theseus en (Amazonen) koningin Titania (en hun gasten).
 • dramatische handeling: het verloofde paar houdt een toespraak voor hun gasten, kondigt een groots bruiloftsfeest aan dat over vier dagen (en nachten) zal plaatsvinden.
 • motief: het paar wil de burgers van Athene (vooral de jongeren) vast in de stemming brengen.

Indien drie antwoorden juist	<u>2</u>
Indien twee antwoorden juist	<u>1</u>
Indien minder dan twee antwoorden juist	<u>0</u>

Maximumscore 2

- 29 Het antwoord moet de volgende strekking hebben:
 Uitbundige housemuziek, waarop vrolijk door iedereen wordt gedanst (begeleid door gekleurde lichtbundels, die evenals de dansers verticaal op en neer bewegen), gaat over in Latin muziek (de dans wordt vloeiender, de mannen zwaaien hun jasjes boven hun hoofd, het licht danst in diagonale banen mee). Er is even een confrontatie tussen twee mannen, waarna de dans wordt hervat. Maar de harmonie is verdwenen, het blijft onrustig. Dan breekt het gevecht echt uit: andere mannen schieten toe, de muziek stopt en het licht wordt wit.

Indien een relevant deel van het antwoord juist	<u>1</u>

Maximumscore 3

- 30 • Oberon en Titania fungeren als het ‘primitieve’ alterego (het onderbewuste met primitieve instincten en verlangens) van de ‘beschaafde’ Theseus en Hippolyta
 • Theseus en Hippolyta zijn mensen uit de betere culturele kringen: beschaafd/verzorgd/goed gekleed in modieuze (enigszins artistieke) avondkledij met verzorgde kapsels
 • Oberon en Titania zijn fantasiefiguren, een soort elfen of boswezens, Oberon draagt een tutu, Titania een gelaagde tutu met doorzichtige blouse, beiden met een losse wilde haardos

	<u>1</u>

	<u>1</u>

	<u>1</u>

Maximumscore 2

- 31 De regisseur combineert deze clichés in een huwelijk tussen een blanke man en een zwarte vrouw. Daarmee benadrukt of bespot hij het klassieke westerse cliché van de superioriteit van blank boven zwart en man boven vrouw. De zwarte wordt hier opgevoerd als een exotische, gepassioneerde vrouw, die (met geweld) overwonnen is door de superieure blanke man en zich volgens zijn traditionele normen moet gedragen (trouw zijn en gehoorzamen).

Indien een relevant deel van het antwoord juist	<u>1</u>

Maximumscore 2

- 32 drie van de volgende:
- melodramatisch acteren: bijvoorbeeld Pyramus, als hij de sjaal van Thisbe ontdekt, of het meelevend gesnik van de soldaten op de achtergrond
  - overdreven gebaren: Pyramus die zijn handen uitstrekt en/of de bewegingen van de man die de muur speelt
  - tekstgrapjes: de regisseur denkt bijvoorbeeld dat hij bedankt wordt, of: overdreven tekstbehandeling: ik ben de maan!
  - opzettelijk geklungel: Thisbe stoot haar hoofd en verliest bijna haar pruik en/of het amateuristisch rommelig bewegen van de soldaten op de achtergrond
  - attributen uit de feestartikelenwinkel: bijvoorbeeld goedkope helmen/schilden/'rokjes' van de soldaten of het speelgoedhondje van de 'maan'

Indien drie antwoorden juist 2
Indien twee antwoorden juist 1
Indien minder dan twee antwoorden juist 0

Maximumscore 3

- 33 drie van de volgende:
- (negentiende eeuws) melodrama: hoogdravend acteren met overdreven gebaren
  - opera: aria bij zelfmoordscène
  - performance: de symbolische muur die wordt uitgebeeld en/of de man in het geel die de maan speelt
  - circustheater/clownerie: de leeuw die zich niet laat doorsteken

per juist antwoord 1

Maximumscore 2

- 34 De antwoorden moeten de volgende strekking hebben:
- Het postmoderne theater wordt door veel publiek als elitair of hoogdrempelig ervaren. De hertog gebruikt termen die daarop van toepassing zijn als hij het 'bijna postmoderne' optreden van Atlas (dat hij duidelijk slecht vindt) beschrijft: 'heel speciaal gespeeld' en 'vooral heel apart' 1
  - De knipoog naar het publiek ontstaat doordat de hertog zich rechtstreeks tot het publiek richt en dat betreft in zijn denigrerende oordeel over Atlas' optreden. Maar het publiek lacht daarmee om zichzelf: het gaat naar 'high art' en vermaakt zich met het banale niveau van toneelgroep Atlas, of: het publiek stemt in met de kritiek op het postmoderne theater 1

Maximumscore 2

- 35 Het antwoord moet de volgende strekking hebben:
Oppervlakkig gezien zou je door de overdaad aan clichébeelden, amusement en uitbundige/populaire muziek van kitsch kunnen spreken. Maar door alle clichés te overdrijven en in de regie diepere betekenislagen aan te brengen, wordt het juist geen clichévoorstelling, maar (camp en daarmee) serieuze kunst, of: de inhoud van Shakespeares stuk, dat tot de serieuze kunst/'high art' behoort, wordt op een eigentijdse manier gepresenteerd, zodat het een groot hedendaags publiek aanspreekt door de verleidelijkheid van kitschelementen, in een regie die het publiek niet alleen vermaakt maar ook verwart en/of aan het denken zet.

Indien een relevant deel van het antwoord juist 1

Bronnen

Muziekfragmenten:

Claudio Monteverdi, *Madrigali suintesti del Tasso*, Concerto Italiano o.l.v. Rinaldo Alessandrini, 1989 Bologna Italia, 2001, Briljant Classics 997 10/2
Claudio Monteverdi, *Quinto Libro de' Madrigali*, Concerto Italiano o.l.v. Rinaldo Alessandrini, 1996 Opus 111, Parijs, OPS 30-166
Claudio Monteverdi, *Vespro della Beata Vergine*, 1610, Coro del centro musica antica di Padova o.l.v. Jordi Savall, Astrée auvidis 1989, E8719/20
Constantijn Huygens, *Memor fui*, Een muzikale anthologie der Noordelijke Nederlanden 1600-2000, ijkjaar 1650, Anne Grimm, sopraan, Peter Kooy, bas, Leo van Doeselaar, orgel, Mike Fentross, theorbe, Mieneke van de Velden, viola da gamba, NM Classics 93002

Teksten:

J. Huizinga, *Herfsttij der Middeleeuwen*, Haarlem 1919
Henk van Os, *De weg naar de Hemel, Reliekverering in de Middeleeuwen*, Baarn 2002
Baldassar Castiglione, *Het boek van de hoveling (1508 – 1518)*, Amsterdam 1991
Frits de Haen, *Monteverdi, zijn leven, zijn brieven*, Peer 1989
Matei Calinescu, *Five Faces of Modernity: modernism, avant-garde, decadence, kitsch, postmodernism*, Durham 1987

Videofragmenten uit *A Midsummernight's Dream* door De Paardenkathedraal, regie Dirk Tanghe, 2001

Met dank aan

De Paardenkathedraal, Utrecht en Uri Rapaport

Einde
